

Stockholm den 15 november 2022

R-2022/1507

Till Justitiedepartementet

Ju2022/02651

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 augusti 2022 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian Straffansvar för psykiskt våld (Ds 2022:18).

Sammanfattning

Advokatsamfundet avstyrker förslaget om införande av det föreslagna brottet psykisk misshandel. I övrigt har Advokatsamfundet ingen erinran mot förslagen i promemorian.

Synpunkter

Advokatsamfundet anser att det är viktigt att det finns ett effektivt skydd mot olika former av psykiska angrepp mot enskilda och konstaterar att nuvarande straffstadganden – särskilt avseende misshandel, olaga tvång, de grova fridskränkingsbrotten, olaga hot, ofredande och förolämpning – innebär att det finns förutsättningar att redan nu beivra psykiskt våld i det straffrättsliga systemet. Det står också klart att upprepad sådan brottslighet mot samma målsägande kan påverka straffvärdet i skärpande riktning. Att den i promemorian gjorda analysen att dessa straffbestämmelser inte tillämpas på psykiska företeelser i den utsträckning som deras lydelse medger, är emellertid inte i sig ett tillräckligt tungt vägande skäl för att införa ett nytt brott rörande psykisk misshandel.

Införandet av det föreslagna brottet psykisk misshandel skulle vidare leda till att viss gärning, som i sig inte är straffbelagd, skulle bli det förutsatt att den upprepas och fälls i syfte att allvarligt skada målsägandens självkänsla. Det skulle innebära en kriminalisering av sådant som kan utgöra en del av en mellanmänsklig kontakt. Såsom det uttrycks i departementsskrivelsen, hör det till att vara människa att säga elaka saker ibland och att det i vissa fall måste få vara så, utan att det blir föremål för straffrättsligt ingripande.

Den föreslagna lagstiftningen inger vidare enligt Advokatsamfundet betänkligheter utifrån legalitetssynpunkt; framför allt avseende den enskildes möjlighet att förutse om ett visst agerande är straffbart. Det torde vara svårt, eller närmast omöjligt, att skilja det straffbara ifrån det icke straffbara. Detta leder till uppenbara svåra tolknings- och gränsdragningsproblem. Den som till exempel genom en nedsättande kommentar uttrycker missaktning på visst sätt, kan ibland straffritt göra det och ibland inte, allt beroende på den mycket svåra bedömningen om syftet varit att allvarligt skada mottagarens självkänsla eller inte.

Vidare bör kriminalisering enligt Advokatsamfundet inte komma ifråga om det finns ett motstående värdefullt och starkt intresse. Det föreslagna straffbudet riskerar kunna komma i konflikt med den grundlagsfästa yttrandefriheten, vilken innefattar bland annat rätten att uttrycka missaktning eller att uttrycka sig nedvärderande om någon annan.

Advokatsamfundet delar bedömningen i promemorian om att inte förändra åtalsreglerna för ärekränkingsbrotten, förtal, grovt förtal och förolämpning.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander